

Zarf (Belirteç)

Bilgenç Yayınları

Zarf (Belirteç) Nedir?

Fiilleri, çeşitli yönlerden belirten sözcüklerdir. Zarflar; fiilimsileri, sıfatları, adlaşmış sıfatları ve zamirleri de çeşitli yönlerden belirtir.

Örnek:

Müdür bey **güzel** konuştu.
Yarın **çok** çalışmalıyız.
Çocuk **şimdi yukarı** çıktı.
Ayvalık'a **ne zaman** gideceksin?
Bize **pek sıcak** davrandı.

Yukarıdaki cümlelerde koyu renkli sözcükler fiilleri çeşitli yönlerden belirttiğinden zarf görevinde kullanılmıştır.

Zarf Çeşitleri

Zarflar, fiilleri belirtme yönlerine göre çeşitli gruplara ayrılır.

1) Durum (Hal) Zarfı

Fiilleri durum yönünden belirten sözcüklerdir. Fiile sorulan "Nasıl?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

Annesine **gizlice** bir şeyler söyledi.

Bu cümlede **gizlice** sözcüğü **söylemek** fiilinin nasıl yapıldığını belirttiğinden durum zarfıdır.

2) Zaman Zarfı

Fiilleri zaman yönünden belirten sözcüklerdir. Fiile sorulan "Ne zaman?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

Dün size uğramıştım.
Az önce buradan çıktılar.
Bu kasabada **kışın** kimsecikler kalmaz.
Eylülde yapraklar sararır.
Bugün okula **erken** gittim.
Artık sevmeyeceğim.
Geceleyin bir ses böler uykumu.
Otobüsümüz **daha** gelmemiş.

Güneş **henüz** doğmamıştı.
Yağmur **hala** yağıyor.
Otobüs **şimdi** gelir.

Yukarıdaki cümlelerde koyu renkli sözcükler de fiillerin ne zaman yapıldığını belirttiğinden zaman zarfıdır.

3) Yer Yön Zarfı

Fiilleri yer ve yön ilgisiyle tamamlayan sözcüklerdir. Eyleme sorulan "Nereye?" sorusunun cevabıdır. Yer yön belirteçleri şunlardır:

aşağı, yukarı, içeri, dışarı, ileri, geri, öte, beri

Örnek:

Çocuk **aşağı** indi.
Öğrenciler hep birlikte **dışarı** çıktı.
Hemen **içeri** girin.
Biraz **ileri** gider misiniz?

NOT:

Aşağı, yukarı, içeri, dışarı, ileri, geri, öte, beri sözcükleri ek almadan fiili belirtirse yer yön zarfı, ek almadan ismi belirtirse sıfat, ek aldıklarında isim olur.

Yukarıdaki cümlelerde koyu renkli sözcükler de fiillerin nerede yapıldığını belirttiğinden yer yön zarfıdır.

Örnek:

Çocuk **aşağı** indi. (ek almadan fiili belirttiğinden yer yön zarfıdır.)
Çocuk **aşağı** kata indi. (ek almadan ismi belirttiğinden sıfattır.)
Çocuk **aşağıya** indi. (ek aldığı için isimdir)

4) Azlık Çokluk (Miktar) Zarfı

Fiilleri miktar yönüyle belirten sözcüklerdir. Fiile sorulan "Ne kadar?" sorusunun cevabıdır. Bunun yanında fiilimsileri, sıfatları, adlaşmış sıfatları ve zarfları de miktar yönüyle belirtirler.

Zarf (Belirteç)

Bilgenç Yayınları

Örnek:

Seni durakta **çok** bekledim.

Fazla uğraşmayın onunla.

Adam **pek** konuşmadı.

Biraz gülsen ölür müsün?

→ Aşağıdaki cümlelerde zarfların çeşitli sözcükleri de derecelendirme yönüyle belirtebileceği gösterilmiştir.

- Amcam **çok** konuşmayı sevmezdi.
(Bu cümlede “çok” sözcüğü “fiilimsiyi” belirtmiştir.)
- Dün **daha** güzel söylemişti şarkısını.
(Bu cümlede “daha” sözcüğü “zarfı” belirtmiştir.)
- **Pek** şirin bir sahildi burası.
(Bu cümlede “pek” sözcüğü “sıfatı” belirtmiştir.)
- Sınıfın **en** çalışkanı Burak’tı.
(Bu cümlede “en” sözcüğü “adlaşmış sıfatı” belirtmiştir.)

NOT:

Bazı cümlelerde “en” ve “daha” sözcükleri; sıfatı, adlaşmış sıfatı ve zarfı üstünlük yönüyle de belirtir. Bu durumlarda bu sözcükler üstünlük zarfı olarak adlandırılır.

Örnek:

- Bayramlar **en** sevinçli günlerimizdir.

- Bu araba **daha** yavaş gidiyor.

- Buraya taşınmayı **en** çok ben istemiştim.

- Yazın **daha** çok sebze ve meyve tüketil

5) Soru Zarfı

Fiilleri soru yönüyle belirten sözcüklerdir.

Örnek:

Buraya **nasıl** geldin?

Ne zaman yola çıkacaksınız?

Çocuk **ne kadar** beklemiş?

Neden gülüyorsun?

Dün **niçin** gelmedin?

Sen **niye** ağlıyorsun?

Ne gülüyorsunuz?

Yukarıdaki cümlelerde koyu renkli sözcükler fiilleri soru yoluyla belirttiğinden soru zarfıdır.